

ඔබ නිසා මම

ධනඤ්ජානී සූත්‍රය සහ සාලොය්‍යක සූත්‍රය

www.buddhismforyou.org

ආචාර්ය පූජනීය
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

“ප්‍රඥා ප්‍රභා”
සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුහ
පන්තිපීඨීය පාර,
බත්තරමුල්ල.

පුණ්‍යානුමෝදනාව

- ❖ පරලෝ සැපත් වී.පී. අමරසිංහ ආදරණීය පියාණන් ඇතුළු අප නමින් මිය පරලොව ගිය සියළුම ශ්‍රද්ධානීන්ට උතුම් වූ නිවන් අවබෝධය පිණිසත්,
- ❖ වීම්. අමරසිංහ මැණියන්, ඇතුළු ඇලෙක්සැන්ඩර් දයාබර ස්වාමී පුරුෂයා සහ ඉලුකා ඇලෙක්සැන්ඩර් දියණිය ඇතුළු පවුලේ සැමට සෙන් පැතිමටත්, උතුම් ධර්මාවබෝධය පිණිසත්,
- ❖ ආරාමයේ වැඩවසන ආරාමාධිපති වහන්සේ ඇතුළු සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලාට කෘතිය හා මානසික සුවයත්, උතුම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ වේවායි ප්‍රාර්ථනා කිරීමත්,
- ❖ මෙම සදහම් ග්‍රන්ථය කියවන ඔබ අප සැමටම සසර දුක් කෙළවර උතුම් නිවන් අවබෝධය පිණිසත්, මෙම සදහම් ග්‍රන්ථය පෑ කරනු ලබන්නේ, නොවැම්බර් මස 30 වන දින උපන් දිනය සමරන උදේනි වන්දිකා අමරසිංහ විසිනි.

සදහම් ගමනකට එකතුවෙන්න

අප විසින් පවත්වනු ලැබූ ධර්මදේශනා දෙකක් මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථයෙහි අඩංගුව ඇත. එනම් ධනංජාති සහ සාලෙය්‍යක සූත්‍ර දේශනා දෙකයි. මෙම සූත්‍ර දෙකම අයත් වන්නේ මජ්ඣිම නිකායේ ධර්ම කොට්ඨාශයන්ටය. මෙම සූත්‍ර දෙකම විශේෂයෙන්ම තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් ගිහි පින්වතුන් වෙනුවෙන් දේශනා කළ සූත්‍ර ධර්මයෝය. මෙම සූත්‍ර ධර්මයන් වෙතින් ඉගෙන ගන්නා වූ සීල සහ සමාධි මාර්ගය ප්‍රඥාවෙන් අවබෝධ කරගන්නට උත්සාහ කරමු. එමෙන්ම මෙම උතුම් ධර්ම මාර්ගය, කල්‍යාණාවන්තයින් බවට පත්ව තව බොහෝ පිරිසකට කියාදෙන්නට උත්සාහ ගනිමු. එය පැවිදි ජීවිතයේ මෙන්ම උපාසක ස්වභාවයේද ලක්ෂණයකි.

මෙම ධර්ම දානමය කුසල ශක්තිය, මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය මුද්‍රණය කිරීමේ දායකත්වය දැරූ, නොවැරදීමට 30 වන දින උපන්දිනය සමරණ උදේහි වන්දනා අමරසිංහ මහත්මියට නිරෝගී දිගාසිරි සුව සහ උතුම් ධර්මාවබෝධය පිණිසම වේවා. එමෙන්ම එතුමියගේ පවුලේ සැමටත්, මෙම ධර්ම දේශනා වන් ශ්‍රවණය කරමින් පිටපත් කළ පින්වත් සරෝජා කුලතුංග මහත්මියටත්, සදහම් ගමනක යෙදෙන ඔබ සියළු දෙනාටත් කායික මානසික නිරෝගී සුවයද උතුම් චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මයම අවබෝධ වේවා!

උතුම් තුණුරුවන් සරණයි!

මෙයට,
කාරුණික වූ
මිරිස්සේ ධම්මික ස්වාමීන් වහන්සේ

සිරි සුදස්සනාරාම සදහම් සෙනසුන
පන්නිපිටිය පාර,
බත්තරමුල්ල.

ධනඤ්ජානී සූත්‍රය

ඉධ ධනඤ්ජානී භික්ඛු මෙත්තා සහගතේන
 චේතසා ඒකං දිසං චරිතවා විහරති
 තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුතථං
 ඉති උද්ධමධෝ තිරියං සබ්බධි
 සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං
 ලෝකං මෙත්තා සහගතේන චේතසා
 විපුලේන මහග්ගතේන - අප්පමාණේන අචේරේන
 අධ්‍යපජ්ඣෙධින චරිතවා විහරති
 අයම්පිඤ්ඤා ධනඤ්ජානී, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගෝති.

කාරුණික වූ පින්වතුන්, පින්වත් ඔබ හැමදෙනාම ජීවිත ගමනේ සැහසිල්ලක් සොයා ගෙන යන මොහොතකයි මේ උතුම් ධර්මානුශාසනාව ශ්‍රවණය කිරීම සඳහා සුදානම්ව තැන්පත් වුනේ. මහා කරුණාවෙන් හා මහා ප්‍රඥාවෙන් තුන්ලොවක් සහසා වදාල ඒ භාග්‍යවත්, අරහත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ඒ උතුම් ධර්මස්කන්ධයෙන් ස්වල්පයක් නමුත් ශ්‍රවණය කර, ජීවිත ගමනේ ඔබ අප කාගේ කාගේත් ඒකායන අධිෂ්ඨානය වූ ඒ උතුම් වූ දූඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ගී නම් වූ චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්ම අවබෝධය ලැබ උතුම් නිර්වාණාවබෝධය පිණිසම හේතුවේවා!යි මේ උතුම් ධර්මානුශාසනාව ඔබ හැමදෙනාටම ශක්තියක් වේවා!යි ස්වාමීන් වහන්සේ මහත් වූ කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨානය කරනවා. ප්‍රාර්ථනා කරනවා.

කාරුණික වූ පින්වතුන්, ස්වාමීන් වහන්සේ අනුශාසනා කරනු ලැබුවේ මජ්ඣිම නිකායේ බ්‍රාහ්මණ වර්ගයේ සඳහන් ධනංජානී සූත්‍ර දේශණාවයි. පින්වතුන් ලා බොහෝ විටක මේ සූත්‍රය, මින් පෙර අනුවත් ශ්‍රවණය කොට තිබෙන්න පුළුවනි. එහෙම වුනත් හැවත හැවතත් මේ උතුම් සූත්‍ර දේශණාව ශ්‍රවණය කිරීමෙන් ඒ දහම් පෙළ සිත් හි තබාගෙන පද පෙළ අරුත් විමසා බලමින් සිත, කය, වචනය, මේ තුන් ද්‍රෝණම එයට

හතු කරමින්, සමාධිය ඔස්සේ ප්‍රඥාව පිණිසම මග සකසා ගනිමින් ඔබ හැමදෙනාට නිවන් සුව පිණිසම මාර්ගීය සලසා ගන්නට පුළුවනි.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ කෙරෙහි බුද්ධාලම්භන ප්‍රීතිය ඇතිකරගෙන ස්වාමීන් වහන්සේගේ හඬ ඔස්සේ ඔබේ දෙසවනට ගලාගෙන එන මේ දහම් හඬ ධර්ම අවබෝධය පිණිසම අධිෂ්ඨානය ඇති කරගෙන ශ්‍රවණය කරන්න.

තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ රජගහනුවර කලන්දක නිවාපයේ වේළුවනාරාමයේ වැඩ සිටිනවා. මේ කාලයෙහි සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ දක්ඛිණාගිරියෙහි වැඩ වසන්නේ. එක භික්ෂුන් වහන්සේ නමක් රජගහ නුවර වේළුවනාරාමයේ සිට දක්ඛිණාගිරියට වැඩම කළා. උන්වහන්සේ සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ හමුවට වැඩම කළා. සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ සමගින් “සම්මෝදනීයං කතං සාරණීයං චිතී සාර්තවා” සතුව සාමිචියේ යෙදුණා. වැඩම කිරීමේදී මග තොටේ අපහසුවක් වුනේ නැතිද? දානය ලැබීමේදී අපහසුවක් වුනේ නැතිද? මේ ආදී ලෙසින් උන්වහන්සේ හා සමග සතුව සාමිචියේ යෙදුණා.

සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ, මේ උතුම් බුදුධ ශාසනයේ දකුණු අග්‍ර ශ්‍රාවකයන් වහන්සේයි. ප්‍රඥාවන්තයින් අතරින් අග තනතුර ලැබූ උතුම් මහ රහතන් වහන්සේයි. ධර්ම සේනාධිපතිවරයාණන් වහන්සේයි. උන්වහන්සේ මෙම ස්වාමීන් වහන්සේ ගෙන් තොරතුරු විචාරණවා.

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝගිව වැඩ සිටිනවාද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාය බලයෙන් යුතුව වැඩ සිටිනවාද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාය බලයෙන් යුතුව වැඩ සිටිනවාද? ඇවැත්නි, එහෙමයි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝගිව වැඩ සිටිනවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාය බලයෙන් යුතුව වැඩ සිටිනවා. ඇවැත්නි, කොහොමද භික්ෂු සංඝයා? නිරෝගිවත්, කාය බලයෙන් යුතුවත් වැඩ සිටිනවාද? ඇවැත්නි, එහෙමයි. භික්ෂු සංඝයා නිරෝගිවත් කාය බලයෙන් යුතුවත් වැඩ වාසය කරනවා.

ඇවැත්නි, රජගහනුවර තණුචූල පාල නගරයෙහි ධනංජානී නම් බමුණෙක් සිටියා. ඒ ධනංජානී කොහොමද? සුවසේ සිටිනවාද? ඒ වගේ ම අප්‍රමාදීව කටයුතු කරනවාද? පින්වතුන් මෙහිදී අදහස් කළේ, අප්‍රමාදීව නම් අකුසලයෙන් අත්වෙලා කුසලයට ළංවෙලා කටයුතු කරන අදහසයි. තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ඒ උතුම් ශ්‍රී සද්ධර්මයට ළංවෙලා දැකින් පිරිණු හයානක වූ සෝර වූ මේ සංසාර ගමනින් අත් මිදිලා,

සැනසිල්ලේ මග සොයා ගෙන යන අප්‍රමාදීව සීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වඩන පිළිවෙතට ළංවෙලා ද යන අදහසයි මින් අදහස් කළේ.

ධනංජනී අප්‍රමාදීව කටයුතු කරනවද? ස්වාමීන් වහන්සේ ගේ පිළිතුර වුනේ ඇවැත්නි, ධනංජනී, අප්‍රමාදීව කටයුතු කරන්නේ නැහැ. රජතුමා සමග බමුණු ගෘහපතියන් වෙනුවෙන් වෙහෙසිලා වැඩ කරනවා. ඒ අය සමග බොහොම කලබලයට පත්වෙලා, බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතියන් සමග එකතුවෙලා, රජතුමා වෙනුවෙන් බොහොම කලබලයට පත්වෙලා, අපහසුතාවයට පත්වෙලා. බොහොම කටයුතු කරනවා කාසී බහුලයි. ඒවගේම ධනංජනී බ්‍රාහ්මණයාගේ බොහොම ශ්‍රද්ධාවන්ත සවාමී දියණියක් සිටියා. ඒ ස්වාමී දියණිය සැදැහැති කුලයකිනුයි රැගෙන ඇවිදින් විවාහ දිවියට පත් කරගත්තේ. එතුමිය කළුරිය කළා. ශ්‍රද්ධාව ඇති කුලයකින් දැන් තවත් බ්‍රාහ්මණ ස්වාමී දියණියක් කැඳවාගෙන විත් තිබෙනවා. ඇ ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්ත වෙලා නැහැ. ධනංජනී බ්‍රාහ්මණයා ගැන අහන්නට යමක් ලැබෙනවා නම් යමක් නරක දෙයක්මයි. යහපත් වු සුවපත් වු දෙයක් ධනංජනී ගැන අහන්නට නෑ. ඇවැත්නි, මේ ලෙසින් ස්වාමීන් වහන්සේ, සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේට තොරතුරු සඳහන් කළා.

පින්වතුනේ, ඔබට දැනෙනව ද? ඔබේ ජීවිත වලට පවා මෙහි සහගත කාය කර්මයෙන්, මෙහි සහගත වචි කර්මයෙන්, මෙහි සහගත මනෝ කර්මයෙන් එනම් සිත, කය, වචන කියන තුන් දොරම මෙහිගෙන් පිහිටුවා ගත් පින්වත් ස්වාමීන් වහන්සේ නමක් ඔබට ධර්ම මාර්ගය කියා දෙනවා නම්, යම් විටක කාලයකදී හමුනොවිණි නම් ඒ පින්වත් ස්වාමීන් වහන්සේ ඔබ ගැන හමුවන අයගෙන් තොරතුරු විමසා වි. අසවල් අය කොහොමද? සුවසේ කටයුතු කරනවද? ඒ අය තවමත් කුසලයට ළංවෙලා සීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වඩනවද කියලා. ඒ තොරතුරු අසන්නට පුළුවනි. එයයි අප්‍රමාදීව කටයුතු කරනවා දැයි මේ ප්‍රශ්නයෙන් විමසුවේ.

පින්වතුනේ, අසන්නට ලැබුණේ ස්වාමීණි, ධනංජනී අප්‍රමාදීව කටයුතු කරන්නේ නෑ. බොහොම වෙහෙසිලා ජීවිතය පවත්වන්න රජුන් හා බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන් සමග එකතුවෙලා කටයුතු කරනවා. පින්වතුනේ, ඒ වගේම ඔබට ඇහුණාද, තවත් වචන පෙළක් තිබුණා ශ්‍රද්ධාවන්තව ජීවිතය එක්ව ගමන් කළ ස්වාමී දියණිය, ඒ සැදැහැති බැමිණිය කළුරිය කරලා. සැදැහැවන්න නැති බැමිණියක් නැවත දීගයකට රැගෙන ඇවිල්ලා. මේ නිසා ජීවිතය නැවතත් ශ්‍රද්ධාවෙන් තොරවු මඟකට ළංවෙලා. එහෙම නම් අප්‍රමාදීව නොවෙයි ප්‍රමාදයට ළංවු බවයි මින් අදහස් වන්නේ.

සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ දක්ඛිණාගිරියේ වැඩ වසමින් සිටි කාලය අවසන් කරමින් රජගහ නුවරට වැඩම කළා. රජගහ නුවරට වැඩම කරලා දිනක් උදය කාලයෙහි පිණ්ඩපාතයෙහි හැසිරිලා දන් වළඳලා උන්වහන්සේ වැඩම කරනවා, ධනංජනී බ්‍රාහ්මණයා සොයාගෙන.

ධනංජනී බමුණා මේ වලොවේ ගවයන් සිටින තැනක ගවදෙනෙකුගෙන් කිරි දොවමින් සිටිනවා. සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ වැඩම කළා. සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේට ආරාධනා කළා. “ස්වාමීනි ක්ෂීරපායාසය පිළිගන්න, දානය ඉන්පසුව පුළුවනි.” නෑ මම මේ දිවා විහරණය ගත කරන්නේ. උදය වරුවේ මා පිණ්ඩපාතයෙහි වැඩම කරලා දානය වැළඳුවා. සවස් වරුවේ පිණ්ඩපාතය ලැබීමෙන් වැළකී සිටින්නේ. මෙසේ සඳහන් කරලා, සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ධනංජනී බ්‍රාහ්මණයාට සඳහන් කරනවා, අර ගස මුලයි සවස් කාලය මා වැඩ සිටින්නේ, ධනංජනී එතනට එන්න.

පින්වතුනේ, ඔබට මතකයි නේ දක්ඛිණාගිරියේ වැඩ වාසය කරන කාලයේ ධනංජනී ගැන අසන්නට ලැබුණු තොරතුරු, කලාණාවන්ත වු පින්වත් ස්වාමීන් වහන්සේ නමකට, ඒ සැදැහැති පවුලක් ශ්‍රද්ධාවන්ත නොවී, දැන් ප්‍රමාද වී කටයුතු කරනවා යි කියන අදහසට කැමති නෑ. ඒ කැමති නෑ කියලා අදහස් කළේ, තෘෂ්ණාවට ළංවු අදහසකින් නොවෙයි. ධර්මයට ළංකරගන්න තිබෙන හිත කැමැත්ත නිසයි. මේ නිසයි සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ධනංජනී සොයාගෙන වැඩම කරලා මෙහි සඳහන් කළේ, “මා සවස් යාමයේ වැඩ සිටිනවා අර ගස මුල, ධනංජනී එතනට එන්න.” යනුවෙන්.

ධනංජනී, සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ වෙතට ඇවිදින් උන්වහන්සේ අභිවාදනය කරලා, උන්වහන්සේට නමස්කාර කරලා පැත්තකින් වාඩිවුණා. කොහොමද? ධනංජනී, අප්‍රමාදීව කටයුතු කරනවද? අප්‍රමාදීව කටයුතු කිරීම නම් පින්වතුනේ, මතකද ස්වාමීන් වහන්සේ අනුශාසනා කළා, ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වඩන මගට ළංවෙලා කියන අදහසයි. අකුසලයෙන් ඈත්වෙලා, කුසලයට ළංවෙලා කියන අදහසයි, මෙහි අප්‍රමාදීව කටයුතු කරනවා කියන අදහස.

පින්වතුනේ ඔබගේ ජීවිතයටත් ගලපා බලන්න, මෙවැනි ප්‍රශ්නයක් ඔබට නැගුණොත් පින්වත් ස්වාමීන් වහන්සේ නමකගෙන්, කලාණාවන්තයකුගෙන්, උතුම් තුණුරුවන් කෙරෙහි සැදැහැතිව කටයුතු

කරන පින්වත් මෑණි කෙනෙකුගෙන්, පියාණන් කෙනෙකුගෙන්, සොහොයුරියකගෙන්, සොහොයුරෙකුගෙන් කවර හෝ පින්වත් අයකුගෙන්, ඔබ කුමක්ද සඳහන් කරන්නේ? හොඳයි, ධනංජානී කුමක්ද සඳහන් කළේ, සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේට,

සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්ස, මම දෙමව්පියෝ පෝෂණය කරන්න මහන්සි වෙනවා. මම පුත්‍රදාරාවන්, එනම් අඹුදරුවන් පෝෂණය කරන්න වෙහෙසෙනවා. ඒවගේම දැසි දස්සන් වෙනුවෙන් වෙහෙසෙනවා. යහළු හිත මිතුරන් වෙනුවෙන් වෙහෙසෙනවා. ඒ වගේම මා ආගන්තුකයින් වෙනුවෙන් වෙහෙසෙනවා. ඒ වගේ ම රජුන් වෙනුවෙන් මා වෙහෙසෙනවා. ඒ පමණක් නොව, මා කය පිනවන්න, ශරීරය පිරිසිදු කරන්න, මේ කය පවත්වා ගෙන යාමටත් මා වෙහෙසෙනවා. ඒ නිසා ස්වාමීනී මට වෙලාවක් නැහැ. ඉන් අදහස් කළේ ප්‍රමාදීව කටයුතු කරනවා කියන අදහසයි.

පින්වතුනේ, මේ වදන් පෙළ සියල්ලම ඔබේ ජීවිතයට ළංවෙලා නොතිබුණත්, ධනංජානී සඳහන් කළ, මෙයින් කුමන හෝ කරුණු කීපයක් හෝ ඔබේ ජීවිතයේ නිබන්ධනට පුළුවනි. ස්වාමීනී, වෙලාවක් නැහැ කුසලයට ළංවෙන්න. ස්වාමීනී, ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා වඩන්න වෙලාවක් නැහැ. දෙමව්පියන් පෝෂණය කරන්න නිබන්ධනවා, අඹු දරුවන් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න නියෙනවා, එ වගේ ම දැසි දස්සන් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න නියෙනවා. යහළු හිත මිතුරන් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න නියෙනවා. සහලේ ඥාතීන් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න නියෙනවා. ඒ වගේම ආගන්තුකයින් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න නියෙනවා මියැදුන ඥාතීන් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න නියෙනවා. රජතුමාගේ කටයුතු, රටේ කටයුතු රාජ්‍යය වෙනුවෙන්. ඔබ කියන ආකාරයෙන් නම් කාර්යාල කටයුතු, රාජකාරී කටයුතු මේ බොහෝ දේවල් නිබන්ධනවා. ඒ විතරක් නෙවේ, මගේ කය පවත්වාගන්න. මේ කය පහසුවෙන් නිරෝගීව පවත්වා ගන්න. ඇඳුමෙන්, පැළඳුමෙන් සරසන්න. මේ ශරීරය විසිතුරු කොට සරසා හැඩ බලන්න, මේ දේවල් වෙනුවෙන් බෙහොම වෙහෙසෙන්න වෙලාවක් නැහැ. අප්‍රමාදීව කටයුතු කරන්න. කුසලයට ළංවෙන්නට. මේ අදහස ලැබෙන්නට පුළුවනි.

පින්වතුනේ, සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ කුමක්ද ධනංජානී බමුණාට සඳහන් කළේ. ධනංජානී මේ අහන්න. පින්වතුනේ, ඔබේ හිතෙන් මෙවැනි ප්‍රකාශයක් තිබුණා නම් අපිටත් මේ වගේ කටයුතු නිබන්ධනවා. ශීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණයන්ට ළංවෙන්න වෙලාවක් නැහැ. කුසලයට ළංවෙන්න අවස්ථාවක් නැහැ. මේ කටයුතු නිසා කියලා. හොඳයි ධනංජානී

ගෙන් සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ අසන ප්‍රශ්ණය, ඔබෙන් අසන ප්‍රශ්ණයක් වගේ මහත් කරුණාවෙන් පින්වතුනේ හිතලා බලන්න. ඔබටත් හිතෙන්නේ කුමක්ද කියලා.

හොඳයි, ධනංජානී, දෙමව්පියෝ වෙනුවෙන් කියලා අධිර්මචාරී වුනොත්, එනම් අධිර්මයේ හැසිරුනොත් ඒ වගේම විෂමචාරී වුනොත්, නරක පැවැත්මක් තිබුණොත්, ඔබ නිරයට යන වෙලාවේ, එනම් මරණාසන්න වෙලාවේ අධිර්මය මතක් වෙලා, විෂම හැසිරීම මතකයට ළංවෙලා ඔබව නිරයට ඇදගෙන යන අවස්ථාවේ ඔබ කිවුවොත් එහෙම, මම මේ අධිර්මයේ හැසිරුනේ දෙමව්පියෝ නිසයි. නරක ඇවතුම් පැවතුම් මම අනුගමනය කළේ, දෙමව්පියෝ නිසයි. මාව නිරයට ඇදගෙන යන්න එපා කියලා. එහෙම අහනවද? නිරයට යන්නේ නැතිව සිටින්න පුළුවනිද? ඒ පමණක් නෙවේ. දෙමව්පියෝ සඳහන් කළත් මේ මගේ පුතා, මේ අධිර්මයේ හැසිරුනේ, වැරදි දේවල් කළේ, විෂම විදියට, නපුරු විදියට, නරක විදියට හැසිරුනේ, මේ කටයුතු කළේ අපි වෙනුවෙන්, එපා නිරයට ඇදගෙන යන්න කියලා. හොඳයි, එහෙම නිරපල්ලන් අහනවද? නිරයට නොවැටී සිටින්න පුළුවනිද?

ධනංජානී සඳහන් කරනවා, නෑ ස්වාමීනී, එහෙම වෙන්නේ නෑ. එහෙම කියන්නේ නෑ. මාව නිරයට ඇදගෙන යාවි. නිරයට වැටෙවි. පින්වතුනේ මේ ඇහෙන්න. ඔබට මේ කුමක්ද සිතෙන්නේ අපේ ජීවිතයෙන් මේ වගේ ගැටළුවකට ධිර්මයෙන් පිළිතුරු සොයනවා නම් කවුරු මොන විදියට සඳහන් කළත් අපි නිසයි මේ දේවල් කළේ කියලා, අපට ගැලවීමක් නම් එතන ඇත්තේ නැහැ.

දෙවනුව සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ සඳහන් කරනවා, ධනංජානී සඳහන් කළානේ, “මට අප්‍රමාදීව කටයුතු කරන්න, කුසල් දහම් පුරන්න අවස්ථාවක් නැතිවුනේ පුත්‍රදාරාවන් නිසයි කියලා, අඹු දරුවන් නිසා කියලා,” හොඳයි, ජීවිතයේ අවසාන කෙළවරකදී එහෙම හැත්තම් යම් විටක මධ්‍යම වයසක වෙන්න පුළුවන්. ජීවිතය අවසානයට පත්වෙලත් නැහැ. පුංචි දරුවෝ වෙන්නත් පුළුවන් ඔබට සිටින්නේ. ඒ වගේම විවාහ ජීවිතයට පත්වෙලා බොහෙම කෙටි කාලයක් වෙන්නත් පුළුවන්. නමුත්, ඔබ සඳහන් කළත් මේ අඹුදරුවන් නිසයි මේ තරම් වෙහෙසෙන්නේ. වෙලාවක් නැහැ. අප්‍රමාදීව කටයුතු කරන්න. කුසලයට ළංවෙන්න කියලා. හොඳයි මොනගම් හේතුවක් නිසා හෝ මරණයට සම්පවේච්ච වෙලාවක පින්වතුනේ හිතන්න, “රෝග නිබ්බං පහංගුරං” ලෙඩරෝග වලට ආකරයක්

වුණු මේ ශරීර කුඩුව තුළ වා, පින්, සෙම්, කිපීම් ආදී ලෙසින් මේ ශරීර කුඩුවෙන් ම හටගන්නා නොයෙක් විදියේ ආබාධ, ලෙඩ දුක් ගලාගෙන ඇවිදිල්ලා ජීවිතයේ අවසානයටකට ළංවෙලා කියලා ඔබට දැනුණොත්, හොදයි ඔබ අප්‍රමාදීව කටයුතු කරලා නැහැ. කුසලයට ළංවෙලත් නැහැ. අඹු දරුවන් වෙනුවෙන් වෙහෙසුනේ. එහෙම නම් මාව නිරයට ඇදගෙන යන්න එපා. මාව නිරයට වැටෙන්න එපා. කියලා මතකයට නැගෙන කොට නිරපල්ලන්ට කිවුවොත්. බෑ, බෑ, යන්න බෑ. මම අඹු දරුවන් වෙනුවෙන් වෙහෙසුනේ. අඹු දරුවන් වෙනුවෙන් අධිර්මලාරී වුනේ, විෂම ලෙස හැසිරුනේ කියලා. පින්වතුනේ, එතැන සැනසිල්ලක් තිබෙනවද? නෑ.

අඹු දරුවන් එකතුවෙලා සදහන් කළොත්, මගේ ස්වාමියා, එහෙම නැත්නම් මගේ පියා, එහෙම නැත්නම් මගේ අම්මා, නොයෙක් නොයෙක් විදියේ අපට හිතන්න පුළුවනි. වචන පෙළ ගලපා බලන්න පුළුවනි. එපා නිරයට යන්න එපා. නිරයට ඇදගෙන යන්න එපා. ධර්මයේ හැසිරෙන්න වෙලාවක් තිබුණේ නැහැ. අපේ කටයුතු කළා. ඒ වගේම විෂමලාරී යම් කටයුතු කළා. නරක දේවල් කිව්වා. හපුරු වචන ආදී. සමහර විටක විෂමලාරී හැසිරීම තුළ දරුවෝ නිසා කියලා සොරකම් කළා නම්, අනුන්ගේ දේ ගන්නා නම්, යම් තැනකට පත්වන්නට, තමන්ට අයිති නැති දේවල් ලබන්නට, හරක විදියට කටයුතු කළා නම් දරුවන්ටමයි මේ කටයුතු කරන්නේ, දරුවන්ට හොද නමක් ගන්න කියලා අන් අයට දොස් කිවුවානම්, මගේ ස්වාමි දියණියට මොකවත් කියන කම් මට අහගෙන ඉන්න බැහැ. නැත්නම් මගේ ස්වාමියාට කොහොමද එහෙම කියන්නේ කියලා හපුරු වචනයෙන් හොදටම බැණලා, කේලාම් කියලා, පරුෂ වචන කථා කරලා, හිස් වචන කියලා, අනුන්ට අවමන් කරලා, මේ දේවල් කරලා කිවුවොත් එහෙම අධිර්මයේ හැසිරුනේ අපි නිසා, ඒ වගේම විෂමලාරී ජීවිතයක්, හපුරු වරණයක්, මේ ජීවිතයේ තිබුණේ අපි නිසා, එපා නිරයට ඇදගෙන යන්න කියලා. හිතන්න පින්වතුනේ, එතන ගැලවීමක් තිබෙනවාද? නිරයේ. එතන බේරීමක් තිබෙනවද? හැබැවටම නැහැ. එහෙම නම් නිරයටමයි ගමන් කරන්නේ. සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ධනංජානී බමුණාගෙන් ප්‍රශ්න කරනවා. පින්වතුනේ, ඔබට දැන් හිතේ මැවී පෙනෙනවා ඇති ධනංජානී කොයිතරම් අහිංසක ස්වභාවයකට, අසරණ ස්වභාවයකට පත්වෙලාද? මේ කලාණ මිත්‍රයාණන් වහන්සේ අනුශාසනා කරන දේ, කරන අවවාදය දෙස තමන්ගේ දෙසවන් යොමාගෙන අහගෙන සිටින්නට ඇතිනේද?

තුන් වෙනුව ප්‍රශ්න කරනවා, ධනංජානී සදහන් කළානේ කුසලයට ළංවෙන්න අවස්ථාවක් නැතිවුණේ දැයි දස්සන් නිසා නේද කියලා. හොදයි, ඔබ දැයි දස්සන්ගේ කටයුතු නිසා ඔබට ධර්මයේ හැසිරෙන්න වෙලාවක් නෑ කියනවා. මේ විෂමලාරී ජීවිතයක් ගත කරන්නේ නරක විදියට. හොදයි අපි අදහස් කරමු පන්සිල් රකින්නේ නැතිව. ඒ වගේ ම දුෂ්චරිතයන්ට යොමුවෙලා සිත, කය, වචන යන තුන්දොරින් ම. එහෙම නම් නවත් දීර්ඝකොට අනුශාසනා කළොත් දස අකුසල කර්මයට ම ළංවෙලා කටයුතු කරනවා. මොකද මේ දැයි දස්සන්ගේ කටයුතු නිසා කියලා. ඔබට නිදහසක් තිබෙනවද? ජීවිතයේ අවසානයට ළංවුනොත් එහෙම නිරපල්ලන් දකින කොට, මතකයේ නැගෙන කොට ගති හිමිති පහළ වෙනකොට කොතනද උපදින්නේ කියල. පින්වතුනේ, එහෙම නම් කළ කී දෑ මතකයට ළංවෙන කොට, නිරපල්ලන් පේන්න ගන්න කොට ඇදගෙන යනවා කියලා. නිරය මතක් වෙන විට මේ අය වෙනුවෙන් කටයුතු කළේ. මේ අය වෙනුවෙන් නමයි වැරදි කළේ. මේ අය වෙනුවෙනුයි විෂමලාරීව කටයුතු කළේ. මට වෙලාවක් තිබුනේ නෑ කියලා බේරීමක් තිබෙනවද? නෑ බේරීමක් නෑ. දැයි දස්සන් එකතුවෙලා සදහන් කළොත් අනේ, එපා අරගෙන යන්න. අපි වෙනුවෙනුයි මේ වැරදි කළේ කියලා. එතන ගැලවීමක් තිබෙනවද? නෑ එතන ගැලවීමක් නැහැ.

තුන් වෙනුව සදහන් කරනවා මිත්‍රයාමාත්‍රය, එනම් අද දවසේ සදහන් කළොත් යහළු හිත මිතුරන් වෙනුවෙන් කටයුතු. මේ සමාජ කටයුතු, යහළුවෝ වෙනුවෙන් මේ වෙලාවේ මොනවා හෝ කරලා මේ දේ කළේ නැත්නම් කවුද පිහිට වෙන්වේ කියලා, හැබැවට ම පින්වතුනේ ධර්මයේ සදහන් කරන ආකාරයට, සතර ආකාරයටත් කලාණ වන්න ඇත්තෝ හොද යහළු හිත මිතුරෝ පිහිට වෙන්වට ඕන. ඒ වුනාට තමන් ධර්මයේ හැසිරෙන මග අධිර්මයට ළංකරගන්න නරකයි. තමන් සමලාරී එනම් ධර්මයට ළංවෙලා ගත කරන ජීවිතය, උතුම් වූ චරිතය විෂම වරණයක් හැටියට නම් පවත්වා ගන්න නරකයි. මතකයෙන්, දෙමව්පියෝ නිසාවත් එපා, අඹුදරුවන් නිසාවත් එපා, දැයි දස්සන් නිසාවත් එපා. මිළගට සදහන් කළේ එහෙම නම් යහළු හිත මිතුරන් නිසාවත් එපා කියලා.

මේ වදන් පෙළ ඇහෙන්න ඕන පාසැල් අධ්‍යාපනය ලබන දරුවන්ට, තරුණ දු පුතුන්ට, ඒ වගේම මධ්‍යම වයසේ ගත කරන වැඩිහිටි දෙමව්පියෝ. ඒ වගේම මහළු වයස ගත කළත් හැම කෙනෙකුටම ඇහෙන්න ඕනි. යහළුවෝ නිසා කියලවත් ධර්මයෙන් අධිර්මයට යන්නට බැහැ. සමචරණයෙන් විෂමචරණයට යන්නට බැහැ. එනිසා ජීවිතේ කෙළවරට

යන්න වුණු වෙලාවේ යහළුවෝ නිසා යයි මේ වැරදි කළේ යැයි සඳහන් කළොත් එහෙම පින්වතුනේ, මේ අහන්න සමහර අය කියනවනේ මම බොන්න පුරුදුවුණේ මන් වතුර, යහළුවෝ නිසයි. යහළුවෝ සතුටු කරන්න මට අර විදියට හැසිරෙන්න පුරුදු වුණේ යහළුවෝ එක්ක ගිහිල්ලයි. බැහැයි කියන්න බැරිව ඒ අය අමනාප වෙයි කියලා මොනගේ වෙලාවක දී වුවත් හදිසියකට පිහිටවෙන්න ඉන්නේ ඒ අයනේ. අපිට ලංවෙලා ඉන්නේ දුකකදී, කරදරයකදී ඉන්නේ ඒ අයනේ, බැහැයි කියන්න බැරිකමටයි මම ගියේ.

පින්වතුනේ, බලන්න අධිර්මයට ලංවෙන හැටි. විෂමචාරී ජීවිතයට ලංවෙන හැටි. ඒ වුනාට මේ දීර්ඝ වූ සංසාර ගමනේ තනිමග ගමන් කරන කොට දෙමව්පිය, දු දරුවෝ, යහළු හිත මිතුරෝ ඔය කවුරුවත් නැහැ. තමන් තනිවෙනවා. තනි නොවෙන්නට මගක් නම් අප්‍රමාදීව කුසලයට ලංවීමයි. ධර්මචාරී ජීවිතය, සමචාරී ජීවිතය, උතුම් වූ වරණය තිබෙන්නට ඕන. යහළුවන් කතා කරලා කිවුවත් නෑ නිරපල්ලනි අරගෙන යන්නට එපා. නිරයට , අපි වෙනුවෙන් මේ අධිර්මයේ හැසිරුණේ කියලා. නෑ පින්වතුනේ, අහන්න කෙනෙක් ඇත්තෙන් නෑ. එහෙම වලක්වන්නත් බැහැ.

මිලගට සඳහන් කරනවා සහලේ ඥාතීන්, ඥාතීන් වෙනුවෙන් අධිර්මයේ හැසිරෙන්න එපා. විෂමචාරී නරක හැසිරීමක් ඇති කරගන්න එපා. එහෙම අධිර්මයේ හැසිරෙන්නේ. මේ නරක විදියට බොහෝ කටයුතු කළේ ඥාතීන් වෙනුවෙන් කියලා. අපි පිහිට වෙන්නෙ නැතිනම් අපේ අයට වෙන කවුද? අම්මගෙ, තාත්තගේ පරපුරවල් වල අය, සහෝදර සහෝදරාදීන්, ඒ අය වෙනුවෙන් මේ කටයුතු කළේ. ඒ අයට වරදක් වෙනවානම් බලාගෙන ඉන්න බැහැ. හොඳින් බැරිනම් නරකින් හරි පිහිට වෙන්නට ඕන.

නෑ. නෑ. පින්වතුනේ, ඥාති මිත්‍රාදීන් වෙනුවෙන් පිහිට වෙන්න ඕන. ඒ වුනත් අධිර්මචාරී මගට නම් ලංවෙලා නොවෙයි. මිල මුදල් කෝටියක් දෙනවා කිවුවත් අද දවසේ හැටියට එපා කවුරුවත් වෙනුවෙන් වැරදි දෙයක් කරන්න.

සතුන් මැරීම, සොරකම් කිරීම, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම, බොරුකීම, මත් වතුර, මදයට ප්‍රමාදයට හේතුවන මේවාට හුරු පුරුදු වීම, එපා ඒවාට ලංවෙන්න. සහලේ ඥාතීන් නෑදෑ හිතවතුන් වෙනුවෙන් වත් එපා ඒ මගට නම් කවදාවත් ලංවෙන්න. ඒ අයට කියන්නත් බැහැ.

කියන්නෙන් නැහැ. මේ අය වැරදි කළේ අපි නිසා. ඒ නිසා එපා නිරයට යන්න. එපා ඇදගෙන යන්නට නිරපල්ලනි කියලා.

මිලගට සඳහන් කරනවා “අතිථි”, අතිථි නම් පාලි වචනයේ තේරුම ආගන්තුකයන් වෙනුවෙන්. ආගන්තුකයන් වෙනුවෙන් අධාර්මචාරී ව හැසිරිලා, විෂමචාරී ලෙස කටයුතු කරලා නිරයට යන අවස්ථාවක, එපා මාව නිරයට වැටෙන්න. එපා නිරපල්ලන් ඇදගෙන යන්නට කිවුවට අහන්න කෙනෙක් නැහැ. ආගන්තුකයින් කිවුවත් එපා අරගෙන යන්න අපි නිසයි මේ විදියට නරකින් හැසිරුණේ කියලා. නෑ කියන්න කෙනෙක් නෑ. අහන්න කෙනෙකුත් නැහැ.

මිලගට සඳහන් කරනවා “පුබ්බසේන” පුබ්බසේන නම් මියගිය ඥාතීන් වෙනුවෙන් සමහර ඇත්තෝ පින්වත්ති, මියගිය ඥාතීන් වෙනුවෙන් කියලා, මියැදුණු අම්මා වෙනුවෙන් තමයි මේ කටයුතු කරන්නේ. මියැදුණු තාත්තා වෙනුවෙන්. පින්වතුනේ, ඔබ කවුරුවත් ගැන ගලපා අනුශාසනා කරනවා නොවෙයි. රට ලෝකයේ බොහෝ දෙනෙකුගේ ජීවිත දෙස බලලා ඒ ඇත්තෝ ධර්මයට ලංකර ගැනීමේ අදහසිනුයි අනුශාසනා කරන්නේ. මගේ මියැදුණු තාත්තා මට කියලා දුන්නේ මේ විදියට කටයුතු කරන්න කියලා. මේ ඔක්කොම දේවල් ආරක්ෂා කරගන්න ඕන. කාටවත් එහෙම දෙනවා නෙව්. මම මේ දේවල් ජීවිතය පරදවට තබා ගොඩ ගසා ගන්නේ. එහෙම තාත්තලා වෙන්න එපා. හැම තාත්තා කෙනෙක්ම ගුණවත්ත තාත්තා කෙනෙක් වෙන්නට ඕනි. නමුත් එහෙම දෙයක් වුණානම් මියැදුණු ඥාතීන් වෙනුවෙන් යම් කෙනෙක් වැරදි කරනවා, අධිර්මයේ හැසිරෙනවා කියලා. එහෙම වෙන්නට එපා කියලා අනුශාසනා කරන්නටයි ස්වාමීන් වහන්සේ ඒ වදන් පෙළ සඳහන් කළේ.

සමහර ඇත්තෝ පින්වතුනේ මියගිය ඥාතීන් ගැන හිත හිතා පින් දීම ගැන පමණක් සිදුකරනවා. පින්දීම බොහොම යහපත්. පුණ්‍යානුමෝදනා සිදුකිරීම, තිරෝකුඩ්ඛ සුත්‍රයේ සඳහන් කරන ආකාරයට. ඒ වුනාට යම් කෙනෙක් දෙමව්පියෝ කරපු දේවල් අපිත් කරන්න ඕන. හරි වුනත් වැරදි වුනත් කරන්න දෙයක් නැහැ. දෙමව්පියෝත් අර අයට මෙහෙම තමයි කටයුතු කළේ. ජීවත්ව ඉන්න කාලේ ඒ අය අපට නපුරු කම් කරපු අය, කතා කරන්න එපා කියලා තියෙනවා. ඔය අප තරහ ඇති අය, වෛර ඇති අය කියලා. නුඹලත් ඒ වගේම ඉන්න ඕන කියලා. නෑ, නෑ, පින්වතුනේ මියගිය ඥාතීන් කෙසේ සඳහන් කළත්, දෙමව්පියෝ පමණක් නෙව්, සහෝදර සහෝදරාදීන් වෙන්න පුළුවන්. වෙන ඥාතීන් වෙන්න පුළුවන්.

වෙන කලාපවත්තයන් යයි සැලකූ හිත මිතුරු කෙනෙක් වෙන්න පුළුවන්. යමක් කියලා තියෙනවා නම් දැන් ඒ ඇත්තෝ මියදිලා. එපා අධිර්මයේ හැසිරෙන්න එපා. කවුරු කෙසේ කිවුවත් විෂම වූ වරණයට ළංවෙන්න එපා. තිරයට යන වෙලාවට බේරාගන්න කෙනෙක් නැහැ. ඒ ඇත්තෝ කියන එකක් නැහැ. කිවුවත් වළක්වන්නත් බැහැ.

මිලගට සඳහන් කරනවා දෙවියන් වෙනුවෙන්. දෙවියන් වෙනුවෙන් යම් යම් කටයුතු කිරීමේදී එපා අධිර්මයට ළංවෙන්න. අතීතය අනුව බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේත් තිබුණා, මේ ලංකාවේ පුරාණ කාලයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ධර්මය ලංකාවට වැඩම කරන්න මන්නන් සතුන් මරලා ගිණි දෙවියන්ට පුදන්න. සතුන්ගේ ජීවිත නැති කරලා පුද පුජා පවත්වන්න. මේ විදියේ බොහෝ අදහස් තිබුණා. ප්‍රාණ ඝාතය වැරදියි. හැමදෙනාට ජීවිතයට ප්‍රිය කරනවා. එපා පස් පව් කරන්න. මේ ආදී ලෙසින් පස් පව් දස අකුසල් ගැන සිහිපත් කරමින් දෙවියන් වෙනුවෙන් වත් ඒ දේ කරන්න එපා. දෙවියන් වෙනුවෙන් කළා කියලා ගැලවීමක් නැහැ. තිරයට වැටෙන කොට. ඒවගේම දෙවියන් එහෙම කියන්නෙන් නැහැ.

මිලගට සඳහන් කරනවා රජුන් වෙනුවෙන්. රජතුමා වෙනුවෙන් වත් වැඩ කටයුතු කරන කාර්යාලය වෙනුවෙන් වත් කිසිවක් කෙරෙහි අධිර්මයෙන් කටයුතු කරන්න එපා. විෂම වරණය ළංවෙන්න එපා. සමහර විටක කාර්යාලයේ කටයුතු කරන විට කවුරුත් එකතු වෙලා කරන දෙයක් මත් වතුර බීම. ඒ නිසා මමත් එහෙම කරන්න ඕන. මේ වගේ විනෝද ගමනක් ගියාම, දුර ගමනක් ගියාම එහෙම කරනවා කියලා, සමහර ඇත්තෝ රාජකාරි කරනවා කියලා යමකට පෙළඹෙන්න පුළුවනි. රාජකාරි කරන අයත් සමග එකතු වෙලා වරදට පෙළඹෙන්න පුළුවන්. එපා අධිර්මයට නම් ළංවෙන්න එපා. අධිර්මවාරි වෙන්න එපා විෂමවරණයට ළංවෙන්න එපා. තිරයට ළංවන විට නම් පින්වතුන්, ගලවා ගන්න කෙනෙක් නෑ. ඒ ඇත්තන්ට කියන්නත් බෑ. කිවුවත් අහන්න කෙනෙක් නෑ.

මේ අනුව සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ අවසානයේ ප්‍රශ්න කරනවා, ධනංජානී සඳහන් කරලා තිබුණා, කය පිනවන්න බොහොම වෙලාව ගන්නවා. කය සතුටු කරන්න, කය සරසන්න වෙලාව ගන්නවා, ඒ නිසා කුසලයට වෙලාවක් නැහැ කියලා. පින්වතුන්, හිතලා බලන්න එහෙම නම් කය පිනව්වා කියලා හැඳවීමට ජීවිත ඉඳිය පවත්වා ගන්න ඕන. ඔක්මවාරි ජීවිතයක් ගත කරන්න ඕන. ඒ වුනාට කය සතුටු කරන්න

කියලා. කය පිනවන්න කියලා, අනුන්ට දුක් දිලා, කරදර දිලා එපා එහෙම වෙන්නට. නමන් හොයලා දුරුවන්ට දෙන්නට ඕනන් නැහැ. ඒ වගේ ම කය පිනවන්න, කය සතුටු කරන්න කය සරසන්න, කය පිරිසිදු කරන්නකියලා මොකටද නරකින් හොයලා. මුතු, මැණික්, රත්රන් වලින් පැළඳගෙන හැඩ බලන්නේ. මොකටද දහස් ගණන් වටිනා ඇඳුම් වලින් සැරසෙන්න හදන්නේ. සොරකම් කරලා නම් නොයෙක් විදියේ අකුසල කර්ම වලට ළංවෙලා නම් එපා එහෙම වෙන්න. මේ දේ වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්නේ කියලා අධිර්මයට ළංවෙලා, විෂමවාරි ජීවිතයක් ගත කරලා මරණාසන්න වෙන වෙලාවේ නම් ගැලවීමක් ඇත්තේ නැහැ. එපා තිරයට යන්න. මට යන්න බෑ තිරයට.

හොඳයි, මේ දෙකෙන් කුමක්ද හොඳ කියලා සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ ධනංජානී ගෙන් ප්‍රශ්න කරනවා. ධර්මවාරි ජීවිතයක් ගත කරන එකද, අධිර්මවාරි ජීවිතයක් ගත කරන එකද, විෂමවාරි ජීවිතයක් ගත කරන එක ද, සමවාරි ජීවිතයක් ගත කරන එකද?

ස්වාමිනි, වඩාත් ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ ධර්මවාරි ජීවිතයක්, සමවාරි ජීවිතයක් ගත කරන එකයි. එනම් යහපත් වූ ජීවිතයක් ගත කරන එකයි.

පින්වතුන්, මිලගට සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ මෙහෙම අනුශාසනා කරනවා. දෙමව්පියෝ පෝෂණය කරන්න. ආරක්ෂා කරන්න. ඒ වගේම පව් වලින් පාප කර්ම වලින් ඇත් වෙන්න. පුණ්‍යකාමී පිලිවෙතකට ළංවෙන්න. එහෙම කුමයක් සහේතුකව ධර්මවාරි මාර්ගයක් තිබෙනවා. සහේතුකව සමවාරි මාර්ගයක් තිබෙනවා. එයට ළංවෙන්න.

සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ මිලගට ධනංජානී ගෙන් අහනවා විෂමවාරිව, එනම් අධිර්මවාරිව දෙමව්පියෝ පෝෂණය කරන එක ද හරි සමවාරිව, ධර්මවාරිව දෙමව්පියෝ පෝෂණය කරන එක ද හරි? ස්වාමිනි, ධර්මවාරිව, සමවාරිව දෙමව්පියන් පෝෂණය කරන එක ශ්‍රේෂ්ඨයි. පව්කම් කරන්නේ නැතිව පුණ්‍යකාමී පිලිවෙතේ ගමන් කරන එක ශ්‍රේෂ්ඨයි. ස්වාමිනි, ධර්මවාරි ජීවිතයක් ගතකරමින්, සමවාරි ජීවිතයක් ගත කරමින්.

මේ විදියට එකින් එක පින්වතුන් ප්‍රශ්න කරනවා. අර මුලින් සඳහන් කළ කරුණු සියල්ලම එකින් එක නැවතත් ප්‍රශ්න කරනවා. අඹු දුරුවන් පෝෂණය කරන් පුළුවන් ඔබට ධර්මවාරිව, සමවාරිව. සමවාරි ව නම්, හොඳින් වරණය. නපුරු විදියට හැසිරෙන්නේ නැතිව, සිත, කය, වචනය යන තුන්දොර අසංවර කරගන්නේ නැතිව ඔබට පුළුවනි අඹු දුරුවන් පෝෂණය කරන්න.

නැවතත් ප්‍රශ්න කරනවා. ධර්මචාරිව, සමචාරිව අඹු දරුවන් පෝෂණය කිරීමද, අධර්මයෙන් විෂමචාරිව අඹු දරුවන් පෝෂණය කිරීම ද ශ්‍රේෂ්ඨ කියලා. ධනංජානී බමුණා සදහන් කරනවා ස්වාමීනී ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මචාරිව, සමචාරිව අඹු දරුවන් පෝෂණය කිරීමයි.

පින්වතුනි, බලන්න වැරදි කළත් යම් විටක සමහරුන්ට හොඳ නරක හොඳින් අවබෝධය තිබෙනවා. කළයාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ නමක් ලංවෙන්න ඕන. කළයාණ මිත්‍රයෝ එකට එකතු වෙන්න ඕන. මේ විදියට එකින් එක ගලපා නිවැරදිව මාර්ගය පෙන්වා දෙන්නට ඕන. මේ විදියට දිගින් දිගටම සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ප්‍රශ්න කළා.

තුන්වෙනුව සදහන් කළානේ දැසි දස්සන් වෙනුවන් වෙහෙසුනා කියලා. ඒ අයගේ කටයුතු වෙනුවෙනුයි අප්‍රමාදී වුනේ කියලා. ධනංජානී ඔබට දැසි දස්සන්ගේ කටයුතු කරන්න පුළුවනි. ධර්මානුකූල ජීවත්වෙමින්. ඒ වගේම පවිකම් වලට නොවැටෙන ආකාරයෙන්. පුණ්‍යකාමී පිලිවෙතකට ලංවෙලා. ඒ මාර්ගයට යන්න පුළුවන් සහේතුක ක්‍රමයක් තිබෙනවා. යහපත් වූ ආකාරයක් තිබෙනවා.

පින්වතුන්ලාට මතකයි නේ ආයතී අෂ්ටාංගික මාර්ගය. සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, ලෙසින්. මෙන්න මේ සහේතුක මාර්ගය තුළ පස් පවි දස අකුසල් සිදු කරන්නේ නැතිව පන්සිල් රකිමින් දස කුසල් මාර්ගයට ලංවෙලා. මිලගට සිල සාමධි ප්‍රඥා මගට ලංවෙලා පුළුවනි දැසි දස්සන්ගේ කටයුතු කරන්න. යහළු හිත මිත්‍රාදීන් ගේ කටයුතු කරන්න, සහලේ ඥාතීන්ගේ කටයුතු කරන්න, ආගන්තුකයින්ගේ කටයුතු කරන්න පුළුවනි. මියගිය ඥාතීන් වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න පුළුවනි. දෙවියන් වෙනුවෙන්, රජුන් වෙනුවෙන්, රාජ්‍යය වෙනුවෙන් කටයුතු කරන්න පුළුවනි.

මිලගට සදහන් කරනවා පින්වතුනේ, තමන්ගේ කය පිනවීම, කය සැරසීම, කය පිරිසිදු කිරීම, මන් අදහස් කළේ තමන් නිරෝගීව සිටීමට කරන කටයුතු, ඒ වගේම ඇදුමෙන් පැළදුමෙන් සැරසෙන කටයුතු.

පින්වතුනේ, මේ ජීවිතය ගැන හිතලා බැලුවාම ගිනි ජීවිතය සම්බාධක සහිතයි. දැරුවෝ වෙනුවෙන් කරන කටයුතු, සමාජයීය කටයුතු, ඔබේ ජීවිතයේ බොහෝ විදියේ උත්සව අවස්ථාවන් වලදී වෙන්නට පුළුවනි. මේ කුමන අවස්ථාවකදී වුවද, ධර්මානුකූල ජීවිතයක්, යහපත් වූ වරණයක් ඇති කරගත යුතුයි. මේ හේතු කිසිවක් නිසා පාප කම්මයකට ලංවෙන්න එපා කියන මතකය හිතේ පවතින්නට ඕන. ඒ වගේම පුණ්‍යකාමී ප්‍රතිපදා පිලිවෙතට ලංවීමේ මාර්ගයකුත් තිබෙන්නට ඕන.

ධනංජානී බමුණාගෙන්, සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ප්‍රශ්න කරනවා. කියන්න ධනංජානී, මේ දෙපැත්තෙන් හොඳ කුමක්ද කියලා. පින්වතුනේ, ධනංජානී බමුණාට දැන් හොඳ අවබෝධයක් තිබෙනවා. ස්වාමීනී, දෙමව්පියන් පෝෂණය කිරීමේ පටන්, පවිකම් නොකිරීමේ පටන්, ඒ වගේම පුණ්‍යකාමී ප්‍රතිපදාවට ලංවීමේ පටන්, මේ අවස්ථාව බොහෝම ශ්‍රේෂ්ඨයි. සහේතුකව ධර්මයට ලංවෙලා සමවරණයක් ඇතිකරගෙන කටයුතු කරන්න පුළුවනි නම් ශ්‍රේෂ්ඨයි. සමවරණයයි. ශ්‍රේෂ්ඨ මේ විදියට සදහන් කළා පින්වතුනේ, මේ ධර්ම කාරණාවලට ලංවෙවිච ධනංජානී, සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේට වන්දනා කරලා යන්නට ගියා.

පින්වතුනි, පසුකාලීනව ධනංජනී හොඳටම අසනීප වුණා. හොඳටම අසනීප වෙලා පුරුෂයෙකුට කථා කරලා කියනවා, මගේ නමින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ළඟට ගිහිල්ලා වන්දනා කරන්න. සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ළඟට ගිහිල්ලා වන්දනා කරන්න. ඒ තැනැත්තා එහෙම කළා. සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ වැඩම කළා.

ධනංජානී, ඔබට පීඩාවක් තිබෙනවද? ඉවසන්න බැරිද? දරන්න බැරිද? වේදනාවන් නැගගෙන එනවද? බැසගෙන යනවද? නෑ ස්වාමීනී, මට දරාගන්න බැහැ. අත් දෙකේ බෙහොම ශක්තිය තිබෙන කෙනෙක් යම් යහුලකින් හෝ ආයුධයකින් හෝ මගේ හිසට ගහනවා වගේ විශාල වේදනාවක් හිසේ තිබෙනවා. අත් දෙකේ බොහොම ශක්තිය තිබෙන කෙනෙක් සැතක් හෝ පටියක් හෝ අරගන හිස බදිනවා වගේ වාත වේදනාවක් හිසේ බොහොම තිබෙනවා. ගවයන් මරණ කෙනෙක් හෝ අතවැසියෙක් කපන කැත්තක් අරගෙන කුස ඇරලා කපනවා වගේ විශාල වාත වේදනාවක් මගේ කුස තුළ තිබෙනවා. බලවත් පුරුෂයෙක් ගිණි අගුරු වලකට දාලා තද කරගෙන ඉන්නවා වගේ මගේ ශරීරයේ විශාල දාහයක් තිබෙනවා. ස්වාමීනී. මට සැතසිල්ලක් නැහැ. මේ විදියට වේදනාව ගැන සදහන් කරනවා. ඔබගේ කැමැත්ත බුහුමාදීමක් වෙන්න. බුහුම සහවාසයට ලංවෙන්න. එහෙම නම් සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ මේ විදියට ප්‍රශ්න කරනවා.

හොඳයි ධනංජානී ඔබ කියන්න නිරයට වඩා හොඳ කුමක්ද? නිරිසන් ලෝකයද? නිරිසන් අපායද? නිරිසන් අපාය ස්වාමීනී. නිරිසන් අපාය ස්වාමීනී. නිරිසන් අපායට වඩා හොඳ නැද්ද ජේත විෂය.

වඩා හොඳයි ස්වාමීනී, ජේත විෂය.

ප්‍රේම විෂයට වඩා හෙද නැද්ද මිනිස් ලෝකය?

මිනිස් ලෝකය හොඳයි ස්වාමිනි.

මිනිස් ලෝකයට වඩා හොඳ නැද්ද වානුමහා රාජිකය?

වානුමහා රාජිකය වඩා හොඳයි ස්වාමිනි.

වානුමහා රාජිකයට වඩා හොඳ නැද්ද තාවනිංසය?

තාවනිංසය හොඳයි ස්වාමිනි.

තාවනිංසය ද යාමය ද හොඳ ධනංජානී?

ස්වාමිනි යාමය හොඳයි.

යාමය ද තුසිතය ද වඩා හොඳ ධනංජානී?

තුසිතය හොඳයි ස්වාමිනි.

තුසිතය ද නිම්මාන රතිය ද වඩා හොඳ?

නිම්මානරතිය හොඳයි ස්වාමිනි.

නිම්මානරතියද පරනිමිත වසවර්තිය ද වඩා හොඳ?

පරනිමිත වසවර්තිය වඩා හොඳයි ස්වාමිනි.

පරනිමිත වසවර්තිය ද බ්‍රහ්ම ලෝකය ද වඩා හොඳ?

බ්‍රහ්ම ලෝකය වඩා හොඳයි ස්වාමිනි, පින්වතුනේ මේ විදියට ප්‍රශ්න කරගෙන යනවා. මේ විදියට සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ අවබෝධ කරගන්නා ධනංජානී හිතන්නේ බ්‍රහ්ම ලෝකයට යන්න. එහෙම නම් ධනංජානී ඔබ මෙෙකි සිතින් කටයුතු කරන්න.

ඒ වගේම උඩ දිශාව, යට දිශාව, පළමු දිශාව, දෙවන දිශාව, තුන්වන දිශාව, හතරවන දිශාවටත්, උඩ යට දෙපැත්තට ම මෙෙකි සහගත සිතින් කටයුතු කරන්න ඔබට පුළුවනි. කරුණාවෙන් යුත් මුදිතාව, අනුන්ගේ දියුණුව දැකලා සතුටුවෙන ගුණය. ඒ වගේම උපේක්ෂා ගුණයෙන් කටයුතු කරන්න. සතර බ්‍රහ්ම විහරණය පිළිබඳව අනුශාසනා කළා.

සාර්පුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ වැඩම කලා. බුදුරජාණන් වහන්සේ සමීපයට. බුදුරජාණන් වහන්සේ සදහන් කරනවා ධනංජානී ඊක වේලාවකින්

කළුරිය කරලා බ්‍රහ්ම සහවාසයට පැමිණුනා කියලා. ඇයි ඔබ අනුශාසනා කළේ, බ්‍රහ්මසහවාසයට. ධනංජානී බලාපොරොත්තු වුනේ බ්‍රහ්ම සහ වාසයට ලංවෙන්න. ඒ හිසයි මම එහෙම අනුශාසනා කළේ.

පින්වතුනේ, එහෙම නම් ඔබටත් ආරාධනා කළේ ධර්මචාරී ජීවිතයකට ලංවෙන්න. ඒ වගේම සමාවාරී ජීවිතයකට ලංවෙන්න. අපි අධිෂ්ඨාන කරමු. උතුම් නිර්වාණාවබෝධයට ලංවෙන්නට, මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්ෂා යන සතර බ්‍රහ්ම විහරණය ඔස්සේ සීල, සමාධි, ප්‍රඥා ගුණ වඩලා උතුම් චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්ම අවබෝධය ලැබ නිර්වාණාවබෝධය පිණිසම වේවා!යි සාධුයි අධිෂ්ඨාන කරමු.

සාලය්‍යක සූත්‍රය

නමෝතස්ස නගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝතස්ස නගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්මා සම්බුද්ධස්ස
නමෝතස්ස නගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්මා සම්බුද්ධස්ස

අධම්මචාරි - විෂමචාරි හේතු ඛෝ ගහපතියෝ
ඒව මිදේ කච්චේ සත්ථා - කායස්ස හේදා පරං මරණා
අපායං දුග්ගතිං - විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති

ධම්මචාරි - සමචාරි හේතු ඛෝ ගහපතියෝ
ඒව මිදේ කච්චේ සත්ථා - කායස්ස හේදා පරං මරණා
සුගතිං සග්ගං ලෝකං උප්පජ්ජන්ති

කාරුණික පින්වතුනි,
තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ අසිරිමත් වූ නව අරහාදී බුදු ගුණ බලයෙන්ද උතුම් වූ ශ්‍රී සද්ධර්මයේ අනන්ත ගුණ බලයෙන් ද, ඒ උතුම් ආර්ය මහ රහතන් වහන්සේලාගේ අසිරිමත් වූ අරහත් ගුණ බලයෙන්ද, පින්වත් ඔබ හැමදෙනාටම ධර්මාවබෝධය පිණිස කුසල ධර්මයන් වැඩි සමාධියෙන් හා ප්‍රඥාවෙන් උතුම් නිර්වාණාවබෝධය පිණිස මේ උතුම් ධර්මානුශාසනාව හේතුවේවා'යි ස්වාමීන් වහන්සේ මහත් කරුණාවෙන් අධිෂ්ඨාන කරන්න කැමතියි.

මජ්ඣිම නිකායේ, චූළ යමක වග්ගයෙහි සඳහන් වන මෙම දේශනාව අවසානයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, යම් කෙනෙක් ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ මුල්කොට ගත් මේ ආසුච ඤාය කිරීමෙන් අනාසුච ස්වභාවයට පත්වෙන්නට පුළුවනි. වේතෝ විමුක්ති, ප්‍රඥා විමුක්ති ස්වභාවයට පත්වෙන්නට පුළුවනි. දස අකුසල් කර්ම වලින් අන්මිදීමෙන්, කෙලෙස් වලින් සිත නිදහස් කරගෙන ප්‍රඥාව දක්නා ස්වභාවයට පත්වෙන්නට පුළුවනි. මින් අදහස් කරන්නේ අරහත් බෝධියට පත්වීමට පුළුවන් යන අදහසයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ කොසොල් ජනපදයේ සාලා නම් බමුණු ගමට වැඩම කළ අවස්ථාවේදී, ඒ බමුණු වැසියෝ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කීර්තිය පිළිබඳව කථා කළා. එයින් අදහස් කළේ මද, මාන, දිට්ඨි වලින් පිරිපුන් කීර්තියක් නොවෙයි. කෙලෙස් වලින් නිවුණු කීර්තියක් ගැනයි. අප සජ්ඣායනා කරන අරහං, සම්මා සම්බුද්ධස්ස, විජ්ජාවරණ සම්පන්න, සුගත, ලෝකවිදු, අනුත්තරෝ, පුරිස ධම්ම සාරථී, සත්ථා දේව මනුස්සානං, බුද්ධ භගවා යන නව අරහාදී බුදුගුණ ඒ අන්තෝ සාකච්ඡා කළා. මින් අනතුරුව බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙතට මේ සාලා නම් බමුණු ගමේ බමුණු වැසියන් බොහෝ පිරිසක් පැමිණියා. බුදුරජාණන් වහන්සේට වැඳ නමස්කාර කරලා පසෙකින් හිඳ ගත්තා. බුදුරජාණන් වහන්සේ සතුටු සාමිච්චියේ යෙදුණා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මහා කාරුණිකයි. ප්‍රඥාවෙන් පිරිපුන් වෙලා. මේ සතුටු සාමිච්චිය නම් ඔබ සුවසේ සිටිනවාද? චිත්ත පිඩාවක් හෝ ඔබට ලැබුණේ නැතිද? මෙහෙම සඳහන් කරලා බුදුරජාණන් වහන්සේ නිහඬ වුණා.

මේ බමුණු වැසියෝ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් මෙහෙම ප්‍රශ්න කරනවා. ස්වාමිනි, සමහර සත්වයෝ, මනුෂ්‍යයෝ, මරණින් මතු දුක් විදීමට හේතුවන නිරයෙහි උපදිනවා. ඊට හේතුව කුමක්ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තවත් සමහර සත්වයෝ, මනුෂ්‍යයෝ මරණින් මතු දුක් විදීමට සිදුනොවන සුවදායක වන සුගතිගාමී වෙනවා. මෙයට හේතුව කුමක්ද?

**(නිරයං පාප කම්මන්තා
පුඤ්ඤං කම්මාව සුග්ගති**

පච්චි කරන අය නිරයේ උපදිනවා. පින් කරන අය සුගති ගාමී වෙනවා.)
සාලා නුවර වැසියන්ගේ ප්‍රශ්නයට බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිතුරු දෙනවා.

අධම්මචාරි - විෂමචාරි හේතු ඛෝ ගහපතියෝ
ඒව මිදේ කච්චේ සත්ථා - කායස්ස හේදා පරං මරණා
අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති
ධම්මචාරි - සමචාරි හේතු ඛෝ ගහපතියෝ
ඒව මිදේ කච්චේ සත්ථා කායස්ස හේදා පරං මරණා
සුගතිං සග්ගං ලෝකං උප්පජ්ජන්ති

මේ ආකාරයට බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිතුරු දෙනවා. සමහර අය මරණින් මතු ඇයි විනිපාත නම් වූ දුගතියේ උපදින්නේ, සමහර අය මරණින් මතු ඇයි සුගති නම් වූ සවර්ග ලෝකයෙහි උපදින්නේ.

අධම්මචාරි - අධර්මයෙන් ජීවත් වන අය
විසමචාරි - විෂම ලෙස නරකින් ජීවත් වන අය

සත්වා කායස්ස හේදා පරං මරණා අපායං
දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති

ඒ අය මරණින් මතු විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි උපදිනවා. මෙහි කායස්ස හේදා පරං මරණා යනුවෙන් සඳහන් වන්නේ කය බිඳී යනවා, එනම් රූප, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඛාර, විඤ්ඤාණා යන ස්කන්ධයන්ගේ බිඳී යාමයි. සාමාන්‍ය ලෙසින් අප දින්නේ ජරාව, ව්‍යාධිය, මරණය ඔස්සේ දිරාගෙන යනවා, ලෙඩ රෝග (ව්‍යාධිය) ඇති වෙනවා, මරණයට පත්වෙනවා. එහෙම වුනාට පස්සේ අපායං දුග්ගති - විනිපාතං නිරයං උප්පජ්ජන්ති, අපාය නම් වූ විනිපාත දුගතියෙහි උප්පත්තිය ලබනවා. එලෙස උපදින්නේ අධම්මචාරි - විෂමචාරි අයයි. මිලඟට සඳහන් කරනවා, ධම්මචාරි - සමචාරි.

ධම්මචාරි - ධර්මයේ හැසිරෙන අය
සමචාරි - යහපත් ලෙස හැසිරෙන අය

හේතු ඛෝ ගහපතියෝ, එව මිදෙ කච්චේ
සත්වා කායස්ස හේදා පරං මරණා සුග්ගතිං

මෙලෙස ජීවත් වන අය කය බිඳී මරණයට පත්වුණාට පසු ස්වර්ගය නම් ලෝකේ උපත ලබනවා.

දස අකුසල් කර්ම සිදුකරන අය අධම්මචාරි - විෂමචාරි යනුවෙන් සඳහන් කරනවා. දස අකුසල් කර්ම නම්,

1. ප්‍රාණාසාතය සිදුකිරීම.
2. සොරකම් කිරීම.
3. කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම.
4. බොරු කීම.
5. කේලම් කීම.
6. පරුෂ වචන කීම.
7. හිස් වචන කීම.
8. විෂම වූ ලෝභය (අභිජ්ඣා)

9. ද්වේශය (ව්‍යාධිපාදය)
10. වැරදි දැක්ම (මිච්ඡා දිට්ඨි)

බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරනවා, දස අකුසල් කර්මයන් හි පළමු කර්මය ප්‍රාණාසාතය - අධම්මචාරියි - විෂමචාරියි. මෙහිදී වචන කිහිපයක් සූත්‍රය අනුසාරයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ විස්තර කරනවා.

ලුද්ධෝ
ලෝහිතපාණි
හත පහතෙ
නිච්චිට්ඨෝ
අදයාපණ්ණෝ
පාණාභූතෙසු

ලුද්ධෝ - කුරිරු කෙනෙක් වෙන්න එපා. නපුරු කෙනෙක් වෙන්න එපා. ඔවුන් තමයි ප්‍රාණාසාතය කරන්නේ. අනුන්ගේ ගෙලට අත තබන්නේ. අනුන්ට ජීවත් වීමට ඉඩ නොතබන්නේ. අවි ආයුධ දරන්නේ. අනුන්ගේ ජීවිත වලට ගරු නොකරන්නේ. කුරිරු අය ලුද්ධෝ.

ලෝහිතපාණි - ලේ තැවුරුණු දෙ අත් ඇති අය, ප්‍රාණාසාතය සිදුකිරීමේදී දඩු මුගුරු දරන්න පුළුවන්. අවි ආයුධ දරන්න පුළුවන්. මේ නිසා ලෝහිත පාණි, එනම් ලේ තැවුරුණු දෙඅත් ඇති කෙනෙක් වෙන්න එපා. ඉන් අදහස් කරන්නේ ප්‍රාණාසාතයක් සිදු කළා හෝ එයට අනුබල දීමක් යන්නයි.

හත පහතෙ - සත්වයන් කපා කොටා කරදර කරන කෙනෙක් කියන අදහසයි. එවැනි අයෙක් බවට පත්වෙන්න එපා.

නිච්චිට්ඨෝ - ප්‍රාණාසාතයෙන්, මිදුණු කෙනෙක් නොවන බවයි. නමුත් ඔබ ප්‍රාණාගාතයෙන් මිදුණු කෙනෙක් බවට පත්වෙන්න.

අදයාපණ්ණෝ - දයාවන්ත කෙනෙක් නොවන යන අදහසයි. ඔබ දයාවන්ත කෙනෙක් බවට පත්වෙන්න.

පාණාභූතෙසු - හැම සත්වයන් කෙරෙහිම කරුණාව, මෛත්‍රිය ඇති කරගන්න. කුරිරු කෙනෙක් වී, ලේ තැවුරුණු දෙඅත් ඇතිව, සත්වයන්, පුද්ගලයන්, කපා කොටා හිරිහැර කරන කෙනෙක් නොවී, ප්‍රාණාසාතයෙන් මිදුණු, හැම සත්වයන් කෙරෙහිම කරුණාව, මෛත්‍රිය ඇති කරන, දයාවන්ත කෙනෙක් බවට පත්වෙන්නයි ආරාධනා කරන්නේ.

ඔබ මීට පෙරත් ප්‍රාණාඝාතය ගැන අසා තිබෙනවා. මේ සාලෙයක සූත්‍ර දේශනාවට අනුව බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වචන පෙළයි විස්තර කළේ. අපට මෙය සමාධියෙන් ගලපා බලන්න පුළුවනි. භාවනාව තුළදී හොඳින් මෙහෙය වැඩෙන්න මෙම සමාධිය අවශ්‍යයි. ආත්ම දෘෂ්ඨිය තුනිවෙන්න, ඉවත් වෙන්න, මම, මගේ, මගේ ආත්මය යයි කියන ලෝභය, රාගය, ද්වේශය, මෝහය මතු වෙනවා. මේවා මතු වුණාම අන් අයට කරදර කරනවා. මේක මගේ, මට අයිති දේවල්, මේ විදියට ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ ඇති වෙනවා. හොඳ නරක තේරුම් ගැනීමට බැරි කුරිරු කෙනෙක් එනම් “ලුද්ධෝ” බවට පත්වෙනවා. කුසල් - අකුසල් තේරුම් ගැනීමට බැරි කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. ඕනෑම දෙයක් වුණාදෙන් කියලා ඕනෑම ප්‍රාණාඝාතයක් කරන්න පුළුවන්. එවිට අත්වල ලේ තැව්වෙනවා. “ලෝභිතපාණී” යනුවෙන් සඳහන් කළේ එයයි. සත්වයා කපා, කොටා විනාශ කරන්න පුළුවන්. ඒ නමයි “හත පහතෙ” යනුවෙන් අදහස් කළේ. සියළුම සත්වයන් කෙරෙහි දයාවෙන් තොරව එනම් “අදයාපණ්ණෝ” කටයුතු කරන කෙනෙක් වෙනවා. පාණාභූතෙසු සියළුම සත්වයන් කෙරෙහි මෙහෙය, කරුණාව නැති කෙනෙක් වෙනවා.

මෙතනදී මේ කරුණු අද සමාජයට ගලපාගන්න පහසුයිනේ. ඇයි, මේ කුරිරු කෙනෙක් වෙන්නේ? ආත්ම දෘෂ්ඨිය මුල් කරගෙන, මම මුල් කරගෙන, අන් අයට හානි කරන්නේ මම මටවත් අයිති නැත්නම්, මගේ නොවේ නම් මම යනුවෙන් සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නැත්නම් අන් අයගේ දේවල් වලට, අන් අයගේ ජීවිත වලට ඇයි හානි සිදුකරන්නේ? මේ විදියට ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ ආදී කෙලෙස් වලින් හිත මුදවාගන්න පුළුවන්. හිත සකසා ගන්න පුළුවන්. ඒ වචන පෙළ සමාධිය වැඩීමට උදව් කරන වචන පෙළක්. එහෙම නැතිව සමාධිය වැඩීමට කොපමණ උත්සාහ කළත් ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ මේවා යටපත් කරගෙන, තුනී කරගෙන ප්‍රභාණය කරන්න උත්සාහ කළත්, ඉටුවෙන් හැරෙන්නේ, සිත තුළ ඇති ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ දැකීමෙන් නැති නිසා මෙතනින් සියුම්ව දැකලයි ඉදිරියට ගමන් කරන්න ඕන. එවිට සමාධිය වැඩෙන්න පහසුයි.

මිලුගට සඳහන් කරනවා සොරකම් කරන්න එපා කියලා. නමන්ට අයිති නැති දෙයක් නම්, තමන් ඒ බව දන්නවා නම්, ඒකට අන් නියන්ගේ නැහැ. එය ලබා ගැනීම සඳහා උපක්‍රමයක් යොදන්නේ නැහැ. ඒක එතනින් සොලවන්නේ නැහැ. මින් අදහස් කළේ එය නොගන්නා බවයි. මේ අන්දමට සොරකම් වෙන්වෙනවා.

මිලුග කරුණා නම් සාලෙයක සූත්‍රයේ සඳහන් කරන්නේ කාන්තාවන් ගැන පමණයි. නමුත් දෙපැත්තම ගලපා ගන්න ඕන. මෙහිදී සඳහන් කරනවා, මෙවැනි කාන්තාවන්ට කරදර කරන්න එපා යනුවෙන්.

ඒ අය නම්,

- 1. මාතු රක්ඛිතා - මව විසින් රකින ස්ත්‍රිය
- 2. පිතු රක්ඛිතා - පියා විසින් රකින ස්ත්‍රිය
- 3. භාතු රක්ඛිතා - සොහොයුරා විසින් රකින ස්ත්‍රිය
- 4. භගිනි රක්ඛිතා - සොයුරිය විසින් රකින ස්ත්‍රිය
- 5. ඥාති රක්ඛිතා - ඥාතීන් විසින් රකින ස්ත්‍රිය
- 6. ගෝත්‍ර රක්ඛිතා - ගෝත්‍රය විසින් රකින ස්ත්‍රිය
- 7. ධර්ම රක්ඛිතා - ධර්මානුකූලව ජීවත්වෙන ස්ත්‍රිය
- 8. සස්සාමිකා - විවාහයට පත් වී ස්වාමියා විසින් රකින ස්ත්‍රිය
- 9. සපරදණ්ඩා - මල් මාලා දමා වෙන් කළ ස්ත්‍රිය

(බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලයේ සිරිතක් ලෙස පැවතුන, කුඩා කාලයේදී, සම වයසේ හෝ ඊට වඩා වැඩිමහළු කෙනෙක් හෝ විවාහය සඳහා මල් දමක් පළඳවා වෙන් කර තැබීමට)

මේ ලෙසින් ආරක්ෂා කරන ලද නියමයක් කරන ලද කාන්තාවකට, දියණියකට හිරිහැරයක් කරන්න එපා යයි ඉන් අනුශාසනා කළේ. ඒ අය සමග වැරදි වූ ලෙසින් ඉහදියයන් පිනවීමේ යෙදෙන්නට එපා යයි ඉන් අදහස් කළේ. මෙය දෙපැත්තටම ගලපන්න ඕන. පුරුෂයන් කෙරෙහිද ඒ ආකාරයෙන් ම සිතන්න ඕන. වැරදි ලෙස ඉහදියන් පිනවන්න එපා. නසුරුවන්න එපා. ඇසින් වත් වැරදි ලෙස දැකන්න එපා. ඔබට සුපුරුදු අදහස නම් කාමයෙහි වරදවා නොහැසිරීමයි. රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් වත් ඒ අය දෙස බලන්න එපා. මම විසින් රකින, පියා විසින් රකින, දෙමව්පියන් විසින් රකින, සහෝදර සහෝදරියන් විසින් රකින, ඥාතීන් විසින් රකින, ග්‍රෝත්‍රය විසින් රකින, ධර්මානුකූලව ජීවත් වන, විවාහක ස්ත්‍රියක් කෙරෙහි, මල් මාලා දමා වෙන් කළ දියණියක් කෙරෙහි වත් ඇසින්, කණින්, නාසයෙන් ආදී වශයෙන් ඉහදියන් පිනවන්න උත්සාහ කරන්න එපා යයි මින් අදහස් කළේ. එමෙන්ම මෙම ඉහදිය පහෙන්ම විපතක් කරන්නට එපා. රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් මෙවැනි දියණියක් දෙස බලන්න එපා. දෙමව්පියන් නැතිව සහෝදර, සහෝදරියන් යටතේ හැදෙන ඒ අය ආරක්ෂා කරන්න. එමෙ නැත්නම් එදා දවස ග්‍රෝත්‍රය විසින් ආරක්ෂා කරන, එහෙම නැත්නම් ඥාතීන් ආරක්ෂා කරන

අද දවසේ නම් ආවිච්චි, සීයා ආදීන් යටතේ හැඳෙන දියණියක් දෙස එපා වැරදි විදියට ඉහළියන් හසුරුවන්න. එපා ඇසින් වත් වැරදි ලෙස දකින්න.

ධම්ම රක්ඛිතා - හැම දෙයින්ම ඉවත් වෙලා ධර්මානුකූල ජීවිතයක් ගත කරනවා. ධර්මයට ළං වෙලා තනිව ජීවත් වන කෙනෙකුට වත් එසේ තනිව සිටිනවා කියලා කරදර කරන්නට එපා. ඇසින්, කණින්, නාසයෙන් වත් වැරදි ලෙස ඉහළිය පිහවන්න එපා.

වතුරාරිය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධය කරා අපට ළඟාවිය හැක්කේ, මේ සරලම තැන් වලින් පටන් ගෙන ඉහළියන් හි කෙලෙස් හටගැනීම පාලනය කරගෙනයි. එවිට කෙලෙස් තුනී වීමෙන්, යටපත් වීමෙන්, ධ්‍යාන ඔස්සේ මාර්ග, මාර්ගඵල වලට පත්වෙන්නට පුළුවනි. මේ විදියට පැවැත්මක් කෙනෙකුට ඇති කරගන්න පුළුවනි නම්, හැඳවීමට ඔබ කියාවී ඒ අය කෙතරම් හිවුණු කෙනෙක් ද කියලා.

සස්සාම්කා - ස්වාමියෙක් යටතේ සිටින (විවාහක) ස්ත්‍රියකට ද, ඇසින්, කණින්, නාසයෙන් කිසිදු වැරද්දක් කරන්න එපා. මේ විදියට පැවැත්මක් ඇතිවෙනවා නම් සමහර විට ඔබ කියාවී බොහෝම නොඳ ආයඝී මාර්ගයට පත්වුණු ජීවිතයක් ඒ අයට තිබෙන්නේ කියලා. දස අකුසල් හි මුල් තුනෙන් වෙන් වෙනවා නම් එය කුසල කර්මයි. එවිට විරිති ශීලය වෙනවා. එනම් වෙන්වීමේ ශීලය. ඒ අකුසල් මුල් තුනෙන් වෙන් වන විට හැඳවීමට දකිවී ඒ තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය ආයඝී මාර්ගයට පත්වුණු කෙනෙක් කියලා. නොදින්න සමාධිය වැඩුණු කෙනෙක් කියලා. මේ ශීලය තමා තුළ පුරුදු පුහුණු වන විට මොනතරම් සුවයක් ඒ ජීවිතය තුළ ඇතිවන බව ඔබට ම දකින්න පුළුවනි.

මිලඟට වචනයෙන් සිදුවන වැරදි හතරක් තිබෙනවා. මුසාවාදා, පිසුණාවාචා, පරුෂා වාචා, සමිපප්ඵලාපා. සාලෙය්‍යක සූත්‍රයේ පැහැදිලි කරනවා **“මුසාවාදය”** පිළිබඳව. රජ පිරිසක් මැදට හෝ යම් පිරිසක් මැදට යම් කෙනෙක් ගෙන්වා විමසනවා, ඔබ එය දුටුවාද කියලා. දුටු දේ නොදුටුවා කිවුවොත් එය මුසාවාදයක්. ඒ වගේම නොදුටු දේ දුටුවා යයි සඳහන් කළොත් එයත් මුසාවාදයක්.

“පිසුණාවාචා” නම් කේලම් කීමයි. සමගියෙන් සිටින අය, ස්වාමියා - ස්වාමී දියණිය, දෙමව්පිය - දුරුවන්, සහෝදර - සහෝදරියන්, ශ්‍රෝතීන්, කල්‍යාණ මිත්‍රයන් අතර බිඳීම් ඇති කරනවා නම්, දුබරයට හේතු වන යම් යම් දේ කියනවා නම් එය **“පිසුණාවාචා”** එනම් කේලමයි.

මිලඟට **“පරුෂා වාචා”** - සිත් රිඳෙන පරුෂ වචන කතා කරන්න එපා. තමාගේ සිතත් රිඳෙන දූෂණයට පත්වන, අන් අයගේ සිතත් රිඳෙන දූෂණයට පත්වෙන කෙලෙස් වලින් පිරි එවැනි වචන කතා කරන්න එපා.

“සමිපප්ඵලාපා” - හිස් වචන කතා කරන්න එපා. බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළේ **“ධම්මිවා කථා - අරියෝවා තුමිහිභාවේ”** කථා කරන්නේ නම් ධර්මානුකූලව කථා කරන්න. එසේ නොමැති නම් හිඟඬව සිටින්න.

ඉහත කරුණු හතරම සැලකුවහොත් එහෙම ධර්මානුකූල මාර්ගයට, වචනයට මොන තරම් බාධාවක් වෙනවාද? මේ වචනය මුල් කරගෙන තමන්ගේ මාර්ගයත්, අන් අයගේ මාර්ගයටත් බාධා පමුණුවනවා.

සිතේ තිබෙන කෙලෙස් යටපත් වී තිබෙන අවස්ථාව අපි හඳුන්වන්නේ **“අනුසය”** කියලා. අනුසය අවස්ථාවේ තිබෙන කෙලෙස් සීලයෙන් (කය, වචන දෙකෙහි හික්මවීම) හික්මවාගෙන සමාධියෙන් දැක්කේ හැත්තම් ඒවා මතුවෙන්න පටන් ගන්නවා. සමාධියෙන් දැකලා, ප්‍රඥාව ඔස්සේ මේවා පාලනය කරගෙන තුනී කරන්න, දුරු කරන්න, උත්සාහ ගන්න ඕන. සීලයෙන් පාලනය කරගෙන, සමාධියෙන් නොදකින ඇත්තන්ට, අනුසය නම් වූ අවස්ථාවේ සැඟවිලා, යටපත් වෙලා තිබෙන කෙලෙස් **“පරිශුච්චාන”** කියන අවස්ථාවේ මතුවෙන්න පටන් ගන්නවා. බොහෝ විට වචනයෙන් තමයි එළියට එන්නේ. ඊළඟට ක්‍රියාවෙන් එහෙම නම් මුසාවාදා, පරුෂා වාචා, පිසුණා වාචා, සමිපප්ඵලාපා කියන මේ අවස්ථා හතර සීලය ඔස්සේ පාලනය කරගෙන, යටපත් කරගෙන උත්සාහ ගන්න ඕන. **ව්‍යතික්‍රමණ** අවස්ථාවේදී මේ කෙලෙස් ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

සංයුක්ත නිකායේ, දේවතා සංයුක්තයේ ජටා සූත්‍රයේ අනුශාසනා කරන ආකාරයට, මේ සිත ප්‍රඥාවෙන් වඩන්න නම් මුලින්ම කළ යුත්තේ සීලයෙහි පිහිටා සිටීමයි.

**සීලේ පතිට්ඨාය නරෝ සපඤ්ඤෝ
චිත්තං පඤ්ඤාව භාවයං
ආතාපි නිපකෝ හික්ඛු
සෝ ඉමං විජටයේ ජටං**

සීලයෙහි මාර්ගය නම්, කයින් සිදුවන අකුසල් තුනෙන් හා වචනයෙන් සිදුවන අකුසල් හතරෙන් ඉවත් වීමයි.

සිතෙන් සිදුවන අකුසල් තුන නම්, අභිජ්ඣා, ව්‍යාපාද, මිට්ඨාදාෂධීයයි.

“අභිජීත” යනු විෂම ලෝභයයි. අන්සතු වස්තුව කෙරෙහි ඇති ඇලීම හා බැඳීම හෙවත් විෂම ලෝභය, අපේ මාර්ගය අවහිර කරනවා. තමා කෙරෙහි ඇති ඇලීම, බැඳීමත්, අන් අය කෙරෙහි ඇති කරගන්නා වූ විෂම ලෝභයන් දුරු කළ යුතුය.

“ව්‍යාපාදය” යනු තර්භව අමනාපය, නොරැස්නා හිත, මෙය පාලනය කරගෙන තුනී කරගෙන, ප්‍රභාණය පිණිස උත්සාහ කරනවා.

චතුරාර්ය සත්‍යය විදර්ශනා නුවණින් දැකීමේදී සීල, සමාධි, ප්‍රඥා වචන ආයතී අෂ්ටාංගික මාර්ගයේදී සම්මා සංකප්ප ආකාර තුනකින් සඳහන් කරනවා.

- නෙක්කම්ම සංකප්ප** - පංච කාම සම්පත්තියෙන් බැහැර වීමයි.
- අව්‍යාපාද සංකප්ප** - නිරන්තරයෙන් තර්භ සිතීන් වෙන්වෙලා ඉන්න. (විරතියක් ඇති කරගන්න) සිතුවිල්ලක් පවත්වා ගන්න ඕන.
- අවිහිංසා සංකප්ප** - හිංසාවෙන් තොරව සිතුවිලි පහල කරගන්න පුළුවන් කම ලැබෙනවා.

මිට්‍යාදෘෂ්ඨිය

මිට්‍යාදෘෂ්ඨිය කරුණු දහයකින් සඳහන් කරනවා. එය දස වස්තූක මිට්‍යා දෘෂ්ඨියයි. මෙයින් බැහැර වීමෙන් දස වස්තූක සම්මා දෘෂ්ඨිය බවට පත්කරගන්න පුළුවනි.

දස වස්තූක මිට්‍යාදිට්ඨිය

1. **නත්ථි දින්නං** - දුන් දෙයෙහි එල නැත.
2. **නත්ථි සිට්ඨං** - යාගයෙහි එල නැත.
3. **නත්ථි භුතං** - හෝමයෙහි එල නැත.
(පිළිවෙත් සලකා කරන දෙයෙහි විපාක නැත.)
4. **නත්ථි සුකට දුක්ඛධානං කම්මානං ඵලං විපාකෝ**
- (හොඳ නරක ලෙසින් කර්ම විපාක නැත.)
5. **නත්ථි අයං ලෝකෝ** - මොලව නැත.
6. **නත්ථි පරෝ ලෝකෝ** - පරලොව නැත.
7. **නත්ථි මාතා** - මව ලෙසින් විශේෂයෙන් උපස්ථාන කළ යුතු කෙනෙක් නැත.

8. **නත්ථි පිතා** - පියා ලෙසින් විශේෂයෙන් උපස්ථාන කළ යුතු කෙනෙක් නැත.
9. **නත්ථි සත්ථා ඕපපාතිකා** - දෙවියන්, බ්‍රහ්මයන් වැනි ඕපපාතික සත්‍වයන් නැත.
10. **නත්ථි ලෝකේ සමණා බ්‍රාහ්මණා, සම්මාගතා සම්මා පටිපන්නා, යේ ඉමංච ලොකංච, පරංච ලොකංච සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පචේ දන්නි** - මොලොව, පරලොව මැනවින් අවබෝධ කරගෙන යහපත් වූ ඤාණයෙන්, අවබෝධයෙන් දේශනා කරන ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් නැත.

මිට්‍යාදෘෂ්ඨියෙන් බැහැරව අවබෝධ ඤාණයෙන් යුතුව සම්මා දිට්ඨියෙන් අපට මෙය දැකින්න පුළුවනි.

එනම්,
අත්ථි දින්නං
අත්ථි සිට්ඨං
අත්ථි භුතං

අත්ථි සුකට දුක්ඛධානං කම්මානං ඵලං විපාකෝ ආදි වශයෙන් මෙම දහය නත්ථි (නැත) නොවේ. අත්ථි (ඇත) ලෙසින් අවබෝධයෙන් යුතුව දැකීම දස වස්තූක සම්මා දිට්ඨියයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ අංගුත්තර නිකායේ අක්ඛණ සූත්‍රයෙහි පැහැදිලිව ම දේශනා කරනවා, ධර්මය දැකින්න අපහසුවන ඤාණ අවස්ථා අටකින් අත් මිදී මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ලබන කෙනාට සතර අපායෙන් නිදහස් වී, බුද්ධෝත්පාද කාලයක උපත ලබා, චතුරාර්ය සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කරගැනීමට හැකි බව. මෙලෙස උපත ලබන අය දස වස්තූක මිට්‍යාදෘෂ්ඨියෙන් තොරවී සමයක් ප්‍රඥාවෙන් පිරිපුන් වෙනවා. මේවා දුර්ලභ කරුණු ලෙසින් බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා.

අපි උපත ලබා තිබෙන්නේ සතර අපායෙන් නිදහස් වෙලා, මේ උතුම් ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න පුළුවන් ප්‍රත්‍යන්ත දේශයක, ඒ වගේම ආශ්‍රයට කළ‍යාණ මිත්‍රයන් අපට හමුවෙලා තිබෙනවා. එනම් චතුරාර්ය සත්‍යයම දේශනා කරන කල්‍යාණ මිත්‍රයන්ය. මිළඟට මේ උතුම් ධර්මය තේරුම් ගන්නට නොහැකි දුෂ්ප්‍රඥා නොවී ධර්මය තේරුම් ගන්නට හැකි සම්මා ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වීමයි. එමෙන්ම දස වස්තූක මිත්‍යා දෘෂ්ඨියෙන් බැහැර වීමයි.

අපට අවශ්‍ය වී ඇත්තේ දස වස්තූක මට්ට්‍යාදෘෂ්ඨියෙන් බැහැර වී සමයක් ප්‍රඥාව (උෂ්ප්‍රඥාව නොවෙයි) ඇති කරගැනීමයි. සාලෙය්‍යක සූත්‍රයේ සඳහන් වන ලෙසින් දස අකුසල් වලින් බැහැර වන විට එය දස කුසල් බවට පත්වෙනවා. මෙසේ යම් කෙනෙක් ධර්ම වර්ග - සම වර්ග වෙමින් අධිෂ්ඨාන කළොත්, මරණින් මතු ක්‍ෂත්‍රිය කුලයෙහි හෝ බ්‍රාහ්මණ කුලයෙහි උපත (ඵදා දවස ඉහළම කුලයන් මේවා නිසා) ලැබිය හැකි බව බුදුරාජ්‍යාන් වහන්සේ දේශනා කළා.

ඒ වගේම දිව්‍යලෝක හයෙන් මරණින් මතු උපත ලබන්නට පුළුවනි.

දිව්‍යලෝක හය නම්,

1. වාතූම් මහා රාජිකය	2. නාවනිංසය
3. යාමය	4. තුසිතය
5. නිම්මාන රතිය	6. පරනිමිත වසවර්තිය

ඒ වගේම මරණින් මතු බ්‍රහ්ම ලෝක වලත් උපත ලබන්න පුළුවන්.

බ්‍රහ්ම ලෝක දොළොස නම්,

1. පරිත්තාහ	2. අප්පමාණාහ
3. ආහස්සර	4. පරිත්තසුහ
5. අප්පමාණසුහ	6. සුභකිණ්ණාක
7. වේහප්ඵල	8. අච්භ
9. අතප්ප	10. සුදස්ස
11. සුදස්සි	12. අකණ්ටිධික

මිලඟට අරූපාවචර ධ්‍යාන තත්වයට ළංවෙන්න පුළුවන් බව සඳහන් වෙනවා.

1. **ආකසඤ්ඤායතනය**
අවකාශය අනන්තය යැයි සැලකීමෙන් ලැබෙන ධ්‍යානය
2. **විඤ්ඤාණාවායතනය**
විඤ්ඤාණය අනන්ත යැයි සැලකීමෙන් ලැබෙන ධ්‍යානය
3. **අභිඤ්චඤ්ඤායතනය**
කිසිවක් නැති බව මෙහෙති කිරීමෙන් ලැබෙන ධ්‍යානය
4. **නෙවසඤ්ඤා, නාසඤ්ඤායතනය**
සියුම්දැනීම් ඇති නැති තත්වය ඇති ධ්‍යානය

අපට අවශ්‍ය වන්නේ ක්‍ෂත්‍රිය කුලයක් හෝ බ්‍රහ්ම කුලයක ඉපදීමටත්, දිව්‍ය ලෝක හයෙහි බ්‍රහ්ම ලෝක දොළොසෙහි උපත ලැබීමටත් ධ්‍යාන තත්වයට ළංවීමටත් නොවේ. මේ දස කුසල් මාර්ගයෙහි ගමන් කළොත් අවසානයේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කරනවා ඒ උතුම් වූ අරහත් බෝධියට පත්වීමට පුළුවන් බව.

භාවනාව අවස්ථාවට සහභාගී වී පමණක්ම කෙලෙස් වෙලින් මිඳෙන්න උපකාරී වන්නේ නැහැ. ඔබ ඵදිනෙදා ජීවිතයේ කරන ක්‍රියාවන් ම දස අකුසල් වලින් මිඳෙන්න ඕන. ඒ මාර්ගය තමයි අප යායුතු වන්නේ. **“බේමෝ මග්ගෝ සෝ වත්තිකො පිති ගමනියෝ”** මේ ධර්ම මාර්ගයේ පළමු පියවර නමා සියළුම ප්‍රාණීන්ට ගරු කිරීම, හිංසා නොකිරීම, සොරකම් නොකර සිටීම, ඉප්පියයන් වැරදි ආකාරයට නොහැසිරවීම.

මේ මාර්ගයේ අවසානයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ, අනාසුච - වේතෝ විමුක්තිය - පඤ්ඤා විමුක්තිය - අරහත් මාර්ගය - අරහත් ස්වභාවය, චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධයයි.

පින්වතුනි, ඵදිනෙදා ජීවිතයේ අප කරන කාර්යයන් එනම් ගේදොර වැඩ, කාර්යාලය කටයුතු, අනෙකුත් කටයුතු සමඟ අපට මේ දහම් මාර්ගයේ ගමන් කරන්න පුළුවනි. ධර්මය දකින්න පුළුවනි. එහෙම නම් තටාගනයන් වහන්සේ අනුසාසනා කළ පරිදි, **“ධම්මවරියා - සමවරියා”** මාර්ගයේ කෙළවර අනාසුච (කෙලෙස් රහිත වූ) සහිත වූ ඒ උතුම් අරහත් බෝධියට පත්වෙන්නට පුළුවනි. අපට මහත් වූ සුවයක්, සැනසිල්ලක් ලබන්නට පුළුවනි. සූත්‍ර දේශනා 17500 ක් පමණ කටපාඩම් කරනවාට වඩා මේ මාර්ගයේ ගමන් කරමින් ලෝභ, දෝස, මෝහ බැහැර වන බව, තුනී වන බව පිළිබඳව අවධියෙන් සිටීමයි කළ යුතු වන්නේ. ඵවිට කෙලෙස් වල නිවීම, සංසිදීම ඇතිවන්නේ.

ඔබ හැම දෙනාටම මේ කලාණ මිත්‍ර ආශ්‍රය තුළින් දුබ්‍ය, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග නම් වූ චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය අවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා යි අධිෂ්ඨාන කරමු.